

اختلال بلع

مشکلات بلع یا دیسفاژی (dysphagia) نوعی اختلال در بلع غذا محسوب می شود که فرد طی آن از نوعی ناتوانی در قورت دادن و بلع هر گونه غذا و نوشیدنی از دهان به سمت گلو و پایین تر به سمت مری و در نهایت به سمت معده خود رنج می برد.

شیوع:

در گزارشات آماری مختلف، بسته به بیماریهای پزشکی همراه، ویژگی های جمعیت مورد مطالعه و ابزارهای تشخیصی مورد استفاده، شیوع اختلال بلع متفاوت ذکر شده است. با این وجود می توان به این موارد اشاره کرد که اختلال بلع در ۲۹-۶۹ درصد بیماران سکته ای، ۲۴-۳۴ درصد بیماران دارای ام اس و نزدیک به ۸۱ درصد افراد مبتلا به پارکینسون اتفاق می افتد. همچنین مشکلات بلع در نوزادان و خردسالان نیز شایع می باشد به گونه ای که ۲۵-۴۰ درصد کودکان نوپا و مدرسه رو به درجات مختلفی به اختلال بلع مبتلا هستند.

اختلالات بلع میتواند در مراحل مختلف بلع اتفاق بیفتد که این مراحل شامل:

۱- مرحله دهانی (oral stage): مکیدن، جویدن و انتقال غذا یا مایعات به سمت حلق است.

۲- مرحله حلقی (pharyngeal stage): شامل آغاز بلع، پایین رفتن غذا از گلو، بسته شدن مسیر هوایی برای پیشگیری از وارد شدن مواد غذایی یا مایعات به مسیر هوایی یا آسپیریشن (aspiration) پیشگیری از خفه شدن است.

۳- مرحله مروی: شامل حرکات کرمی شکل در روده و ریخته شدن مواد غذایی از مری به معده است. این مرحله تحت کنترل فرد نیست و به طور غیر ارادی انجام می شود.

علت:

از جمله عوامل فیزیولوژیکی پزشکی که ممکن است منجر به دیسفاژی گردد عبارتند از:

- اختلالات عصب شناختی و ضربه مانند: عفونت مغز و ساقه مغز، پارکینسون، M.S، فلج اطفال، دمانس و فلج مغزی، سکته مغزی و...

- ضایعات ساختاری مانند: وب مادرزادی، نئوپلاسم، تیرومگالی و ...

- بیماریهای بافت تماسی مانند: دیستروفی ماهیچه، پلی میوزیس

– اثرات جانبی مانند اثرات ناشی از جراحی، داروها و فیبروز ناشی از رادیولوژی، سوختگیها

– ناهنجاریهای مادرزادی یا آناتومیکی مانند: شکاف کام و لب، ناهنجاریهای زبان، شکاف خنجره

گاهی اوقات نمی‌توان علت دیسفاژی را تشخیص داد. با این حال، دیسفاژی عموماً به یکی از طبقه بندی‌های زیر

تقسیم می‌شود:

دیسفاژی دهانی-حلقی

بیماری‌های مشخصی باعث ضعف عضلات گلو می‌شود و باعث می‌شوند که در هنگام بلع، غذا به سختی از دهان به

گلو و مری برود. ممکن است در حین بلعیدن به سرفه بیفتید یا دچار احساس خفگی شوید یا احساس می‌کنید غذا یا

نوشیدنی وارد بینی یا نای شما شده است. این مساله منجر به ذات‌الریه می‌شود. علل دیسفاژی دهانی-حلقی یکی از

موارد زیر است:

- اختلالات عصبی: اختلالات مشخصی مثل فلج چندگانه، دیستروفی عضلانی و پارکینسون باعث دیسفاژی می‌شود.

- آسیب عصبی: آسیب دیدگی ناگهانی عصبی، برای مثال ناشی از سرطان یا آسیب دیدگی طناب نخاعی یا مغز باعث اختلالات بلع می‌شوند.

- دیورتیکول حلقی: کیسه کوچکی که ذرات غذا را در گلو جمع می‌کند، که اغلب در بالای مری شکل می‌گیرد و منجر به اشکال در بلع، صدای خرخر، تنفس بد بو، یا پاکسازی مکرر گلو یا سرفه می‌شود.

- سرطان: بعضی از سرطان‌ها و روش‌های درمان سرطان مشخص مثل پرتودرمانی منجر به اختلال بلع می‌شوند.

در صورت مشاهده علائم فوق، این فرد باید فوری به آسیب شناس گفتار و زبان (گفتاردرمانگر) ارجاع داده شود. مراجع

باید مورد ارزیابی عملکرد بلع قرار گرفته و در صورت لزوم با توجه به نتایج ارزیابی‌های انجام شده اقدامات لازم جهت

درمان مشکلات بلع وی صورت پذیرد. پس درنگ نکنید و با شماره‌های کلینیک تخصصی دیسفاژی سریعاً تماس

بگیرید.